

Gräs-släkten att känna igen ganska direkt

- Släktet *Poa*, gröen
- Släktet *Festuca*, svinglar (men en hel del arter har brutits ut till särskilda släkten)
- Släktet *Agrostis*, olika arter ven
- Släktet *Calamagrostis*, olika arter rör
- Släktet *Phleum*, olika arter timotej
- Släktet *Alopecurus*, olika arter kavle

Släktet *Poa*, gröen

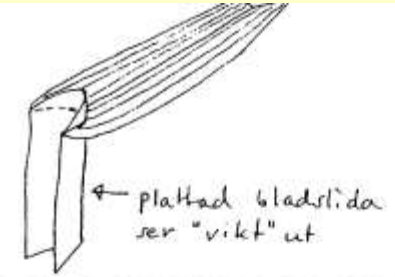
- Små till ganska stora vippgräs med flerblommiga småax, aldrig med borst. Skärmfjällen aningen kortare än småaxet, dessa liksom ytterblomfjällen kölade, dvs. med ganska skarp kant, så att småaxen upplevs plattade. Bladspetsen påminner om fören på en båt. Bladskivan hos flera arter visar i sin mitt, betraktad mot ljuset, två ljusa längsgående linjer ("skidspår"). För det mesta fler än 2 vippgrenar på varje "våning".

Vitgröe, *Poa annua*

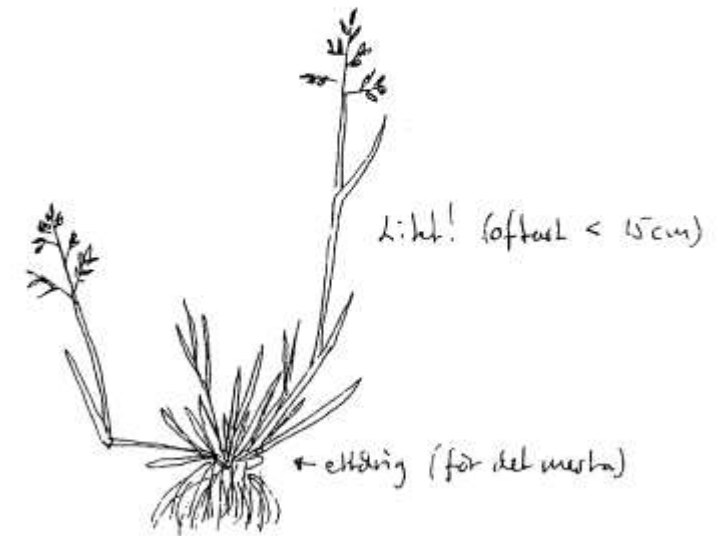
- Litet gräs, kan blomma hela året. Växer överallt där människor rör sig. De nedre bladen har kort snärp (1 mm), de övre bladen längre (kanske 5 mm). Flera småax på varje vippgren. Övre skärmfjäll bredast på mitten eller ovanför. Ytterblomfjäll grönt till rödviolett, sällan mörkare. Öppnade ståndarknappar 0,7 – 1,2 mm, öppnade 0,4 – 0,9 mm. Slidor och skott plattade.

1) Arter med plattade bladslidor eller strån.
(detta bör framgå tydligt, många arter har tendens till plattade bladslidor just under bladen, men de som ingår i denna grupp har antingen skarpkantade bladslidor, eller strån som känns platta när de rullas mellan fingrarna)

Ettårigt litet gräs, ofta något nedliggande.

Ps: någon gång påträffas fleråriga former, arten är dock alltid vek, blek, och lågvuxen. Påträffas fleråriga former, särskilt på fuktiga stigar längs länets södra gräns, bör man kontrollera att det ej rör sig om den i länet ännu ej funna (men väntade) *Poa supina*, som har 1,6-2(-2,5) mm långa ståndarknappar, till skillnad från *Poa annua*'s 0,6-0,8(-1) mm långa. *Poa supina* förekommer helt nära länsgränsen i både Ångermanland och Jämtland.

Kärrgröe, *Poa trivialis*

- Långt snärp, uppemot 7 mm. Något hoptryckta bladslidor. Vanlig i fuktigare gräsmarker. Undre skärmfjäll ennervigt, övre 3-nervigt. Spetsiga ytterblomfjäll med 5 tydliga nerver. Inga underjordiska utlöpare, däremot ovanjordiska. Vippgrenar sträva av talrika hakborst. Vippan är stor och utbredd.

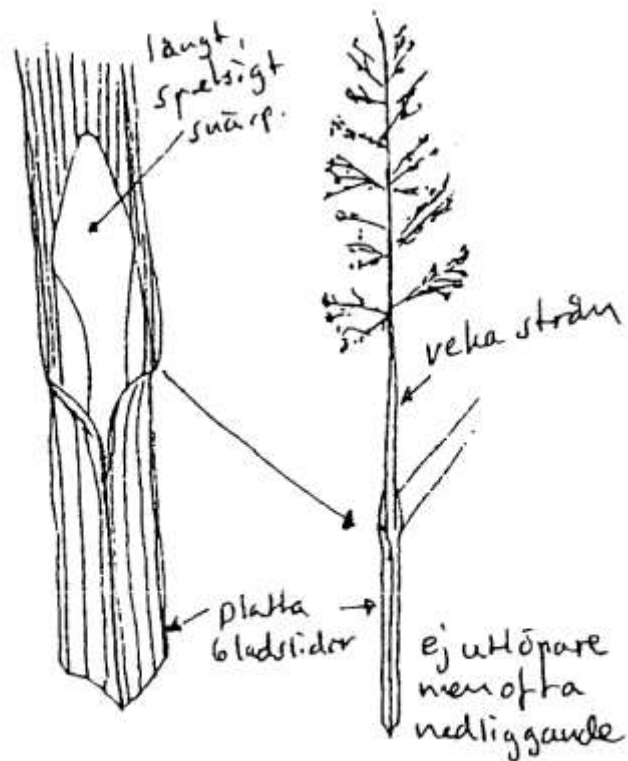

Ganska vekt, något tuvat
gräs med nedliggande blad-
skott och 3-6 mm långt,
spetsigt snärp (unikt för
Poa)

Både inhemsk på fuktig
mark och kulturgynnad o-
gräs i diken, ängar etc.

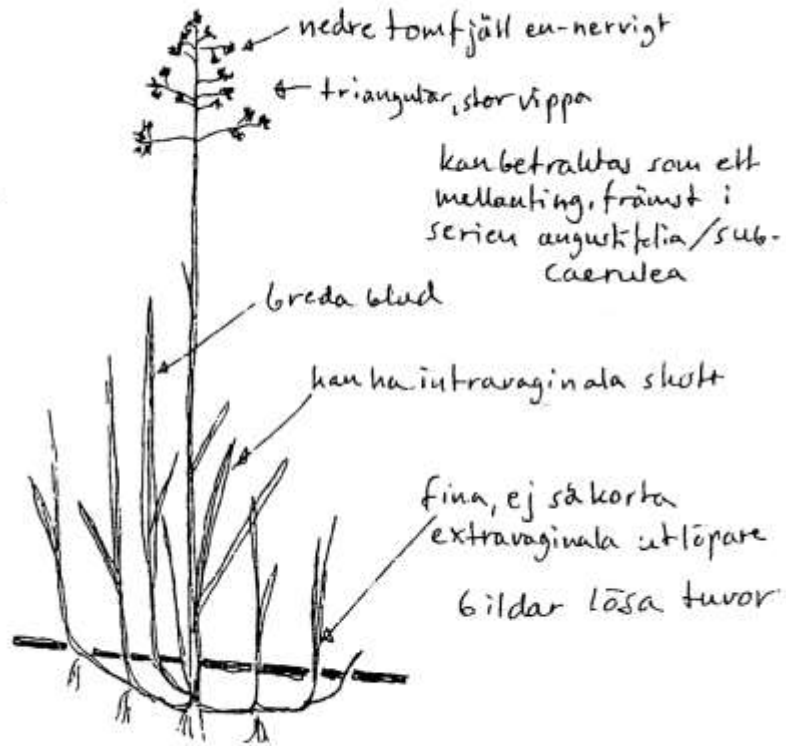
POA TRIVIALIS

Ängsgröe, *Poa pratensis*

- Variabelt artkomplex. Alltid dock kort snärp, och mellanhögt gräs. Bladslidorna glatta och i genomskärning ungefär cirkelrunda. Medelstora småax. Ytterblomfjäll med 5 starka nerver, förbundna med andra ytterblomfjäll genom långa hår. Underjordiska utlöpare. Vippgrenar sträva av talrika hakborst.

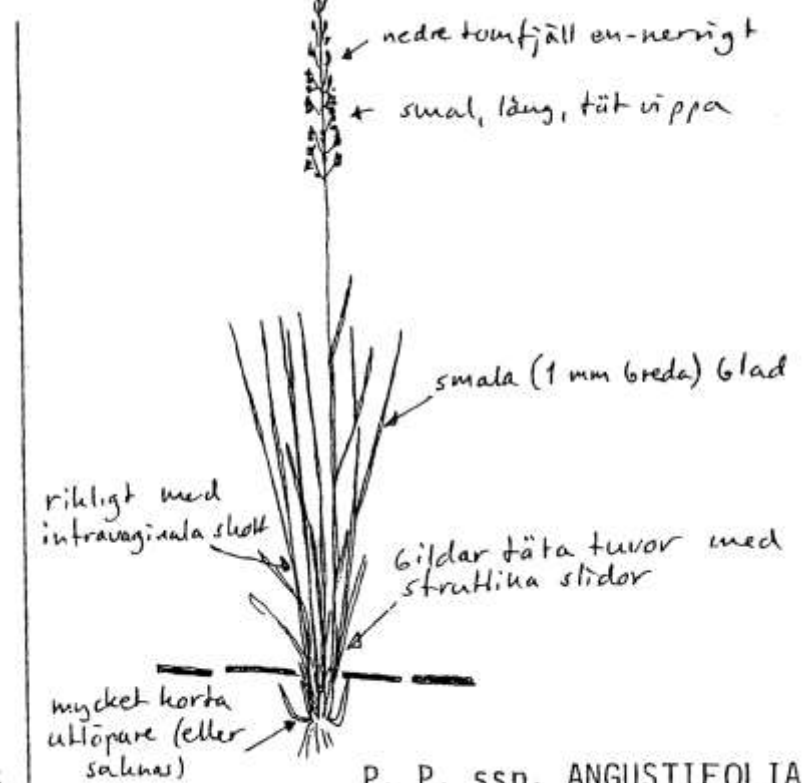
Varianter/underarter av ängsgröe

- Vanligt ängsgröe, *Poa pratensis* subsp. *pratensis*:
- Blad platta, ca 5 mm breda. Vid grunden ungefär så breda som stråbasen. Vippa obetydligt högre än bred. Undre skärmfjäll utan smal skarp spets.
- Smalgröe, *Poa pratensis* subsp. *angustifolia*:
- Grundblad borstaktigt hopvikta, 1-2 mm breda. Vid grunden smalare än stråbasen. Stråbladen smala, ca 3 mm breda, med borstlik spets. Vippen ungefär dubbelt så lång som bred. Nedre skärmfjäll med skarp, smal spets. Torra backar.

P. P. ssp. PRATENSIS

håren (stark förstoring) på blomrullen.

P. P. ssp. ANGUSTIFOLIA

Berggröe, *Poa compressa*

- Måttligt stort gräs. Plattade bladslidor. Korta bladskivor. Liten hopknipen vippa. Kort snärp. Torr kulturmark. Även murar och liknande. Ytterblomfjäll med otydliga nerver., kala eller svagt håriga. Underjordiska utlöpare. Vippgrenar sträva av talrika hakborst.

Litet, styvt gräs med liten vippra, ofta båg-böjt. Hela strået plat-tat (rulla mellan fing-rarna !) och knappast ihåligt. Växer i små tuvor med underjor-diska, extravaginala utlöpare.

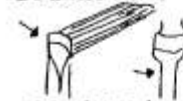
Sällsynt, "transport-gynnad" art (hamnar, järnvägar etc) på hård mark.

Lundgröe, *Poa nemoralis*

- Spensligt medelhögt gräs, små småax. Övre bladskivor i vinkel ca 60-70 grader från strået. Kort snärp. Ganska skuggiga skogsmiljöer. Blad 2 mm breda. Ytterblomfjäll 3 – 4 mm, med otydliga nerver. Båda skärmfjällen 3-nerviga. Inga underjordiska utlöpare. Vippgrenar sträva av talrika hakborst. Strå ej strävt.

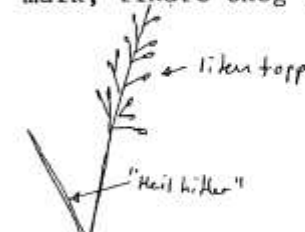
Snärp 0,5-<1 mm långt
4-5(-6) ledknutar.
Vek eller något styv.
Helt kal nedanför nedersta
ledknuten.

POA NEMORALIS

Alltid liten vippa, ej så
röd som hos palustris, of-
ta blek. Översta bladet
styvt uppåtriktat "Heil
Hitler".

* normal grönfärg, starkt
variabel, ofta helt upp-
rätt, i slänter nickande.
Lundar, rasmarker, kultur-
mark, rikare skog etc.

** mer eller mindre prui-
nös, nickande eller ned-
hängande, växande i stora
gängliga sjok på klipphyl-
lor i sydberg, ofta tagen
för glauca. (var. glaucan-
tha?)

Festuca, svinglar (i inskränkt mening)

- 3-kantig vippaxel, oftast i spetsen borstbärande ytterblomfjäll. Öppna bladslidor. Ingen "båtspets" på bladen. Bladskivan uppvisar, när den hålls mot ljuset, flera längsgående linjer. Varje våning i vippan med högst 1 – 2 grenar. Många arter/former har borst i småaxen. Fjällen i småaxen har en jämn, välvd rygg.

Fårsvingel, *Festuca ovina*

- Oftast lågväxt, tätt tuvad med borstlika sträva blad. Snärpet mycket kort och trubbigt. Småaxen tämligen små. Borst kort (kan saknas). Torr mark.

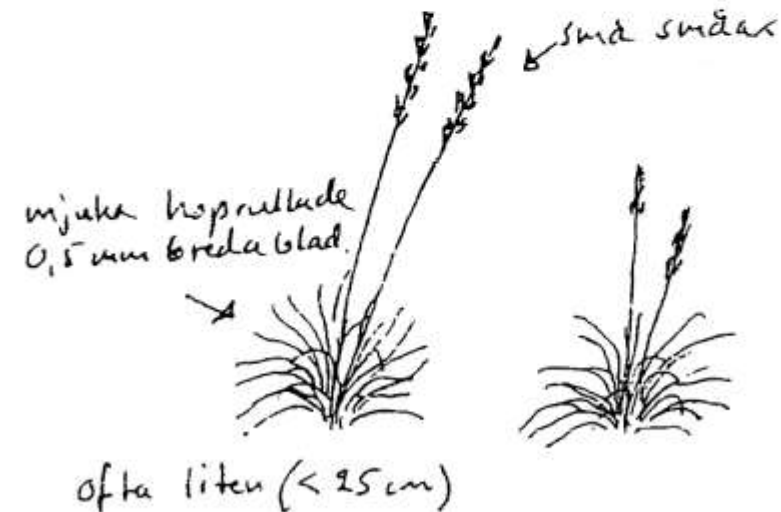

Mer om fårsvingel:

- Blad 0,5 mm breda, mjuka och hoprullade, bågböjda.
- Småax 4 – 6 mm.
- Kort vippra.
- Inga utlöpare; bildar mjuka men mycket täta små tuvor.

Blad 0,5 mm breda, mjuka och hoprullade, bågböjda. Små (4–6 mm långa) småax. Kort vippra. Inga utlöpare, bildar mjuka men mycket täta små tuvor.

Många sorters mark, men mest typisk i torra skogsgläntor, på tallhed eller på hållmark. Karaktärsart på torrängar.

FESTUCA OVINA

Rödsvingel, *Festuca rubra*

- Stråbladsskivor med 5 – 7 nerver. Löst tuvad. Skottblad nästan trinda, vanligen med rödaktiga slidor vid basen. Borst kort (saknas hos vissa former). Gräsmark, stränder. Vanligt gräsmattegräs. Flera underarter och varieteter.

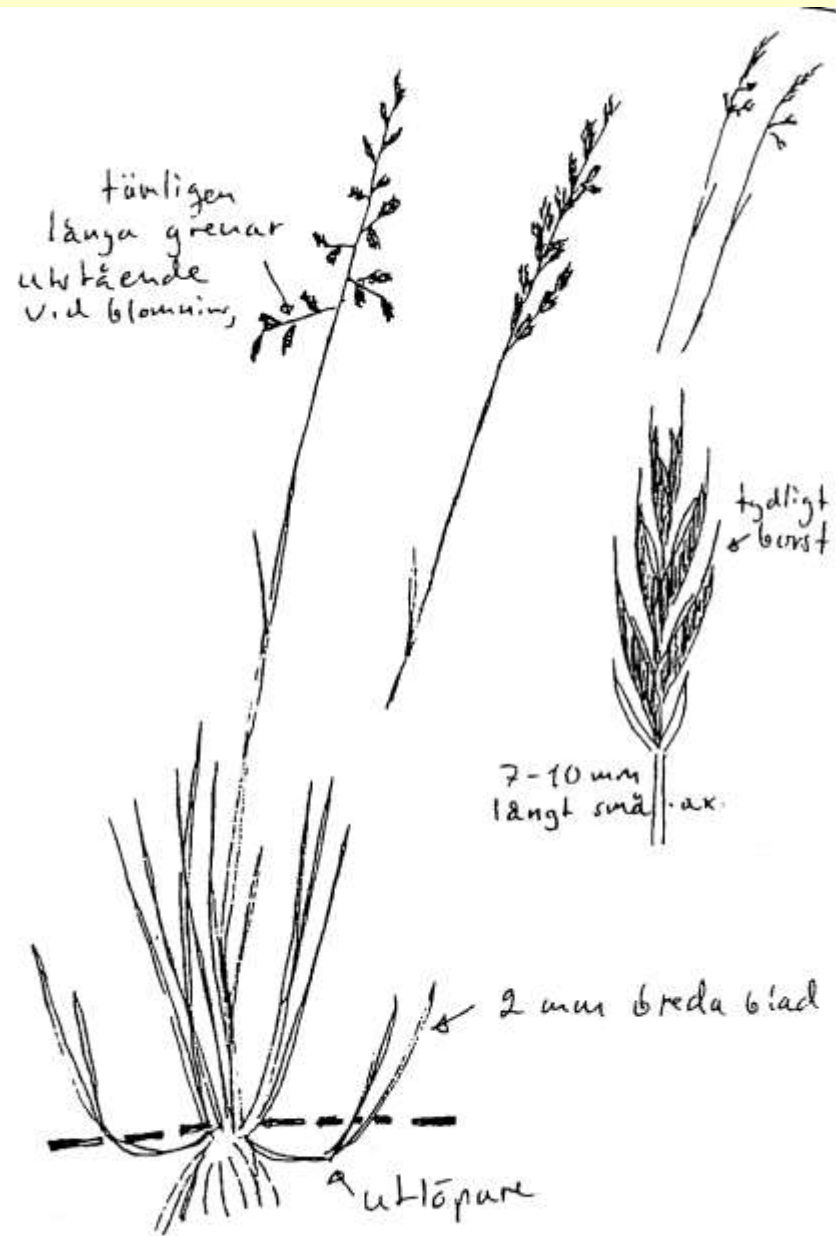

Blad ca 2 mm breda (havsstrandsformer smalare), oftast platta. Relativt stora (7-10 mm långa) småax. Nickande vipa med de nedersta grenarna tämligen långa. Underjordiska utlöpare.

Synnerligen variabelt gräs med inhemska, såväl som införda former. Mest avviker havsstrandsformer med smalare, något hoprullade, bågböjda blad av daggblågrön färg, och starkt håriga småax. Införda former ofta höga, slanka och helt kala, friskt gräsgröna och bredbladiga. Till gruppen hör även den här som art betraktade *F. richardsonii* (se nyckel K), som dock uppenbarligen korsar sig med (införda?) former av *F. rubra*. Även *richardsonii* har starkt håriga småax. Håriga småax har även former förekommande på torrängar med rikare ängsflora eller låsbräknar i kustlandet. Dessa påminner vegetativt om havsstrandsformerna. Karakteristisk är även en finbladig form som finns på myrar. Denna har mycket glesa bladskott på långa utlöpare.

Mycket allmänt gräs i snart sagt de flesta miljöer, mest riklig som kulturgynnad art (vägkanter, gräsmattor) och bildande ett karakteristiskt bälte på stränder av alla slag.

FESTUCA RUBRA

Ängssvingel, *Schedonorus pratensis*

- Fördes alltså tidigare till *Festuca*. Har påtagliga bladöron.
- Småax 10 – 20 mm, smala, ytterblomfjäll spetsiga utan (sällan med kort) borst. Långsträckt vippa. Kort snärp. Gräsmark.

Ängs- och ruderatgräs med
långsträckt vippa med lju-
sa, 10-20 mm långa småax.

Släktet *Glyceria*, glycerior

- Småax smala, mångblommiga med små skärmfjäll och ytterblomfjäll som är trubbiga eller svagt spetsiga samt trindryggade och borstlösa. Tämligen bredbladiga sump- och vattengräs.

Jättegroe, *Glyceria maxima*

- Småax brett eller äggrunt avlång, redan som unga plattade, 4 – 10 mm långa. Vippa upprätt, mycket yvig. Övre skärmfjäll 3 – 4 mm långt. Mer än manshög. Ljusgrön. Blad styva, under blanka, 7 – 15 mm breda. Vippa yvig, brunaktig. Ståndarknappar ca 1,5 mm långa. Stränder, även i vatten. Plattade bladslidor. Näst vass vårt mest storvuxna gräs.

72. JÄTTEGRÖE, GLYCERIA MAXIMA (Hartm.) Holmb.

Mannagräs, *Glyceria fluitans*

- Blad 10 – 20 cm långa, vippa gles, smal. Nedre vippgrenar 2 – 3 tillsammans. Vatten, fuktiga ställen. Ytterblomfjäll 5 – 7 mm. Småax linjärt avlånga, nästan cylindriska, minst 10 mm långa. Vatten, fuktiga ställen. Även flytblad.

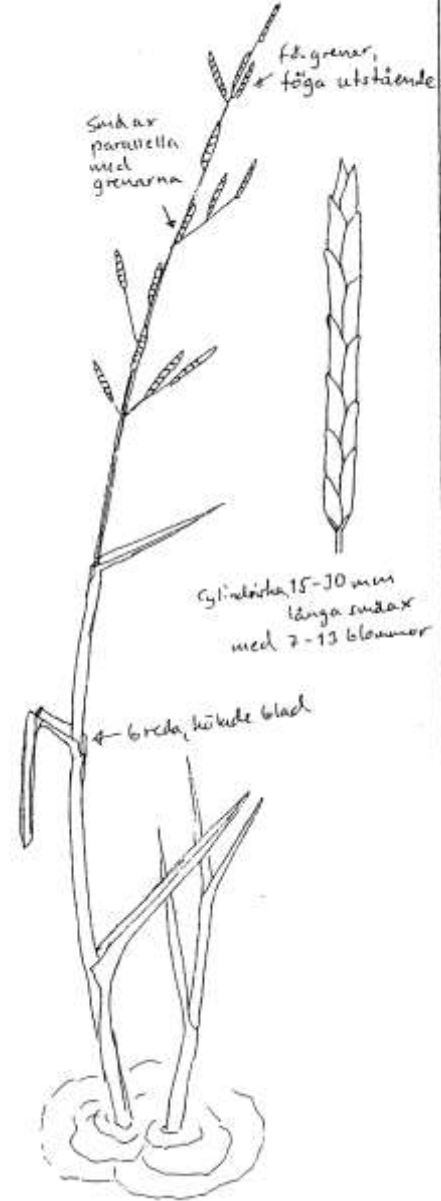

71. MANNAGRÄS, GLYCERIA FLUITANS (L.) R. Br.

Högt vattenlevande gräs
med småaxen parallella
med grenarna

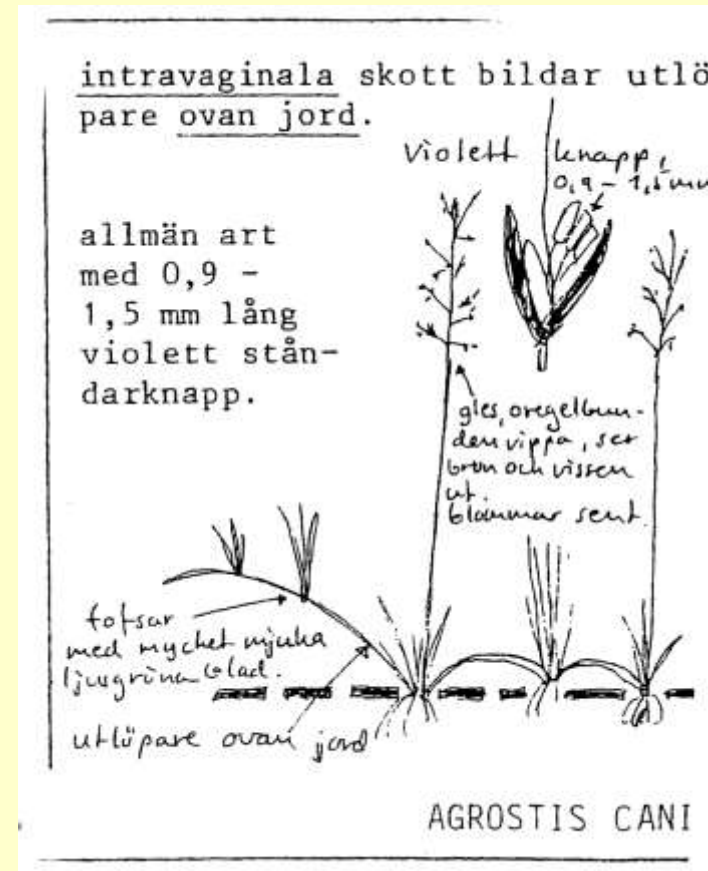
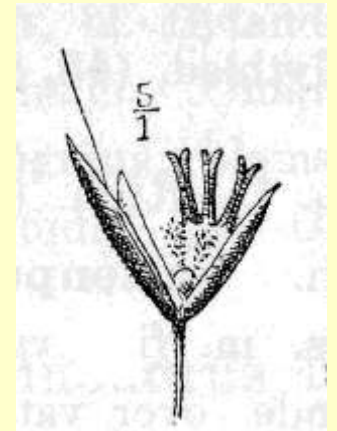

Släktet *Agrostis*, ven

- Ganska små, fleråriga vippgräs med enblommiga småax utan hår. Jämförelsevis smalbladiga, med tunt strå. Skärmfjäll smala, spetsiga, oftast rödbruna, ungefär jämnlånga, längre än blomfjällen. Ytterblomfjäll hinntunt och silverblankt, med eller utan borst på ryggen. Innerblomfjäll hinntunt och mycket kortare än ytterblomfjället, eller saknas. Skärmfjällen blir kvar när frukten faller ur. Basala och underjordiska delar nödvändiga för säker bestämning av flera arter.
- Obs! En del arter finns inte med i Svensk Fältflora.

Brunven, *Agrostis canina*

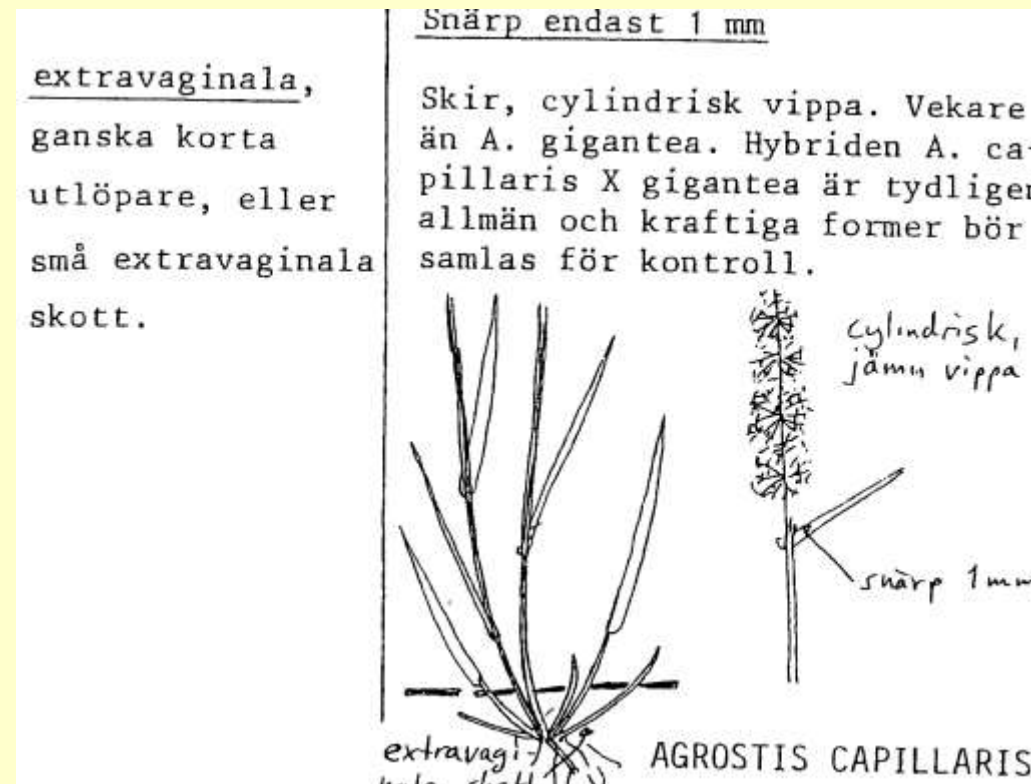
- Ofta med ovanjordiska, revlika utlöpare. Vippa gles. Skottblad hoprullade, borstlika, småax nästan alltid med borst. Mattor eller glesa tuvor, ofta med tunna intravaginala ovanjordiska utlöpare, men utan extravaginala underjordiska utlöpare. Strå med 1-3 leder. Grundblad trådformiga, stråbladen flata eller något sammanrullade, ofta något sträva. Vippan gråviolett till mörkviolett, hopknipen efter blomningen. Vippgrenar oftast sträva. Ytterblomfjäll oftast med långt borst från basen. Innerblomfjäll sakas eller är mycket kort. Pollenknapp 0,9 – 1,5 mm, mycket längre än bred, violett. Mjuka grågröna blad. Gles, oregelbunden vippa. Ser brun och vissen ut. På utlöparna tofsar med mycket mjuka ljusgröna blad.

Rödven, *Agrostis capillaris*

- Snärp tvärhugget, vippa efter blomningen ej hopdragen, med smågrenar riktade åt alla håll. Skottblad platta, oftast utan borst. Stråbladens snärp på mellersta och nedre blad högst 1,3 mm långt. Mattor eller glesa tuvor med upprätta skott innanför bladslidorna (intravaginala) och tunna underjordiska utlöpare (extravaginala). Tunna blad, platta och lite sträva, ofta 2-4 mm breda. Vippan rödbrun och äggformad. Vippgrenar släta eller nästan släta ända ut till småaxet. Ytterblomfjäll utan borst. Innerblomfjäll $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{3}$ så långt som ytterblomfjället. Alla primära vippgrenar långa. Gräsmattegräs!

- Synonym: *A. tenuis*.

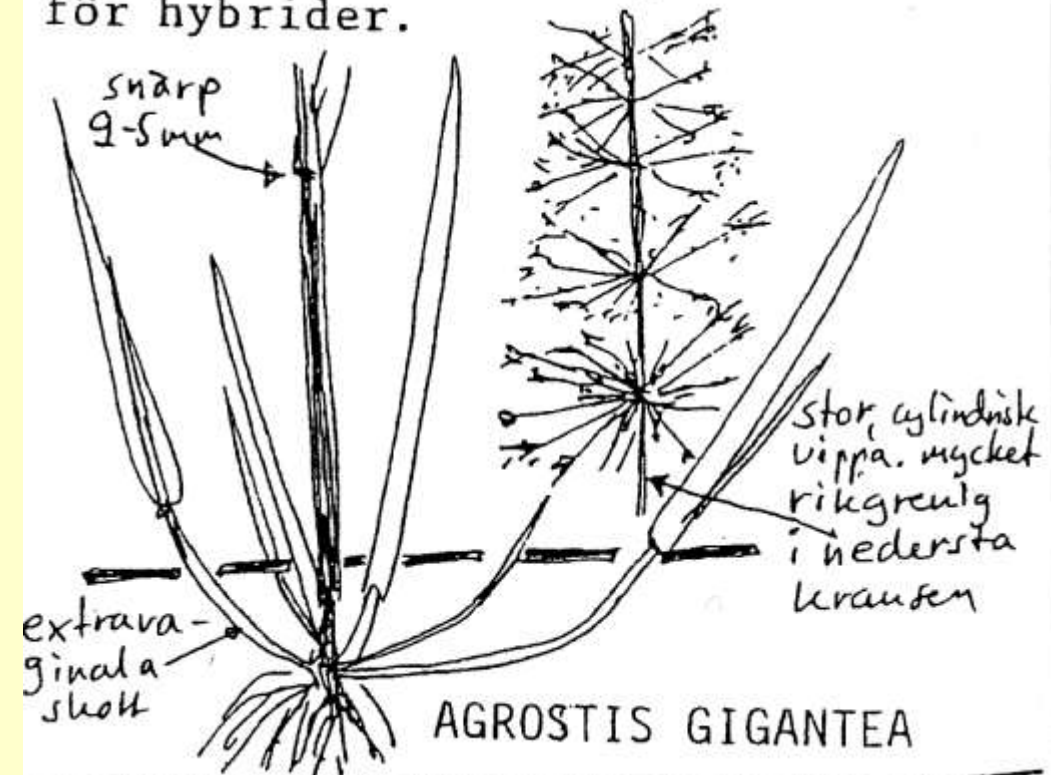
99. RÖDVEN, *AGROSTIS TENUIS* Sibth.

Storven, *Agrostis gigantea*

- Vippa med "våningar" av utspärrade, vågräta smågrenar, blad upptill ca 1 cm breda. Kan bli meterhög. Skottblad platta, oftast utan borst. Stråbladens snärp på mellersta och nedre blad längre än 2 mm. Vippans grenar efter blomningen utspärrade. Stora mattor. Långa och grova underjordiska utlöpare, extravaginala. Upprätta intravaginala skott. Strån höga och styva. Rikblommig vippa, violett, öppen efter blomningen. Grenar mycket sträva ända ut till småaxet. I de nedre vippgrenkransarna några få långa och många korta grenar. Innerblomfjäll $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{3}$ så långt som ytterblomfjället. Ståndarknapp 0,5 - 2 mm. Strået bara förgrenat vid basen.
- Ej i Svensk fältflora.

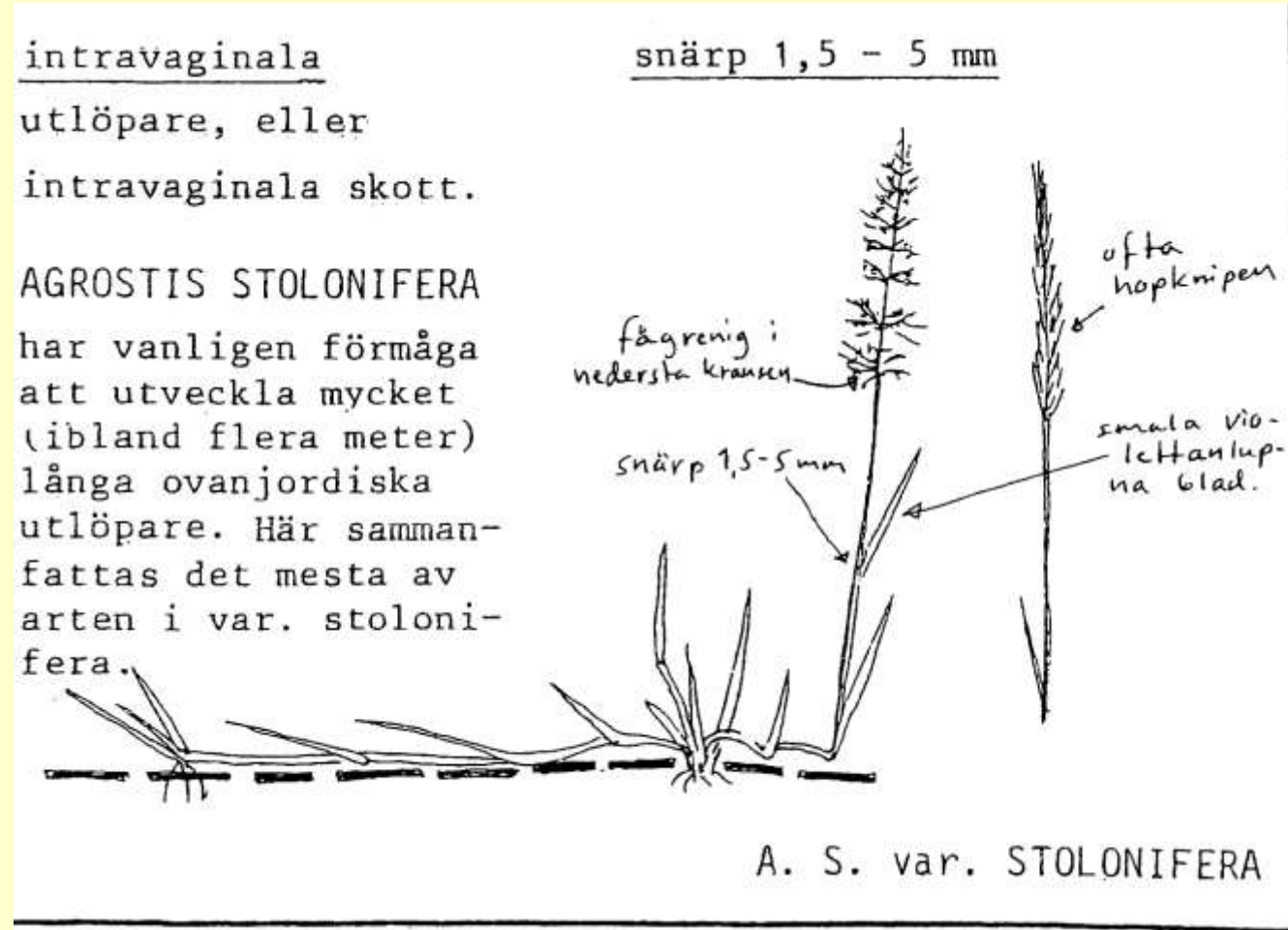
Snärp 2-5 mm

Vippa mycket rikgrenig i nedersta kransen. Kraftigt gräs med ordentliga bladiga utlöpar-liknande skott. Se *A. capillaris* för hybrider.

Krypven, *Agrostis stolonifera*

- Bladskott ofta som rotsläende utlöpare. Skottblad platta, oftast utan borst. Stråbladens snärp på mellersta och nedre blad längre än 2 mm, avsmalnande. Vippa efter blomningen hopdragen. Med ovanjordiska bladskott. Mattor med krypande intravaginala ovanjordiska utlöpare, som grenar sig och rotslår, och upprätta skott som kommer extravaginalt. Underjordiska utlöpare saknas. Strå knäböjt, ofta grenat. Blad 2- 8 mm. Vippa gulgrön till brunviolett, ihopknipen efter blomningen. Vippgrenar oftast sträva, åtminstone alldeles under småaxet. Ytterblomfjäll utan borst. Innerblomfjäll $\frac{1}{2}$ - $\frac{2}{3}$ så långt som ytterblomfjället. Ståndarknapp 0,5 - 2 mm. Smala violettanlupna blad. Få vippgrenar i nedersta kransen. Ibland gräsmattegräs, t.ex. på golfgreener.
- Ej i Svensk Fältflora.

Bergven, *Agrostis vinealis*

- Lik brunven, men saknar ovanjordiska utlöpare, vippa ofta tät. Skottblad hoprullade, borstlika, småax nästan alltid med borst. Växer i täta tuvor med upprätta intravaginala skott och korta extravaginala underjordiska utlöpare, utan ovanjordiska utlöpare. Blad styva, hoprullade, ofta något sträva. Ytterblomfjäll oftast med långt borst från basen, saknas hos var. *mutica*. Innerblomfjäll saknas eller är mycket kort. Ståndarknapp 1,0 – 1,8 mm lång, mycket längre än bred, gul eller violett. Vippa hopknipen efter blomningen.
- Ej i Svensk Fältflora.

Släktet *Calamagrostis*, rör

- Stora vippgräs. Grön-brunaktig eller violett vippa. Enblommigt småax med hår mellan skärmfjällen. Skärmfjällen längre än blomfjällen. Ytterblomfjäll med borst från ryggen, men olika långt hos olika arter. Innerblomfjället oftast kortare än ytterblomfjället, kluvet i spetsen. Skärmfjällen blir kvar när frukten faller ut. Kan vara svårbestämda, bl.a. eftersom de hybridiserar.

Piprör, *Calamagrostis arundinacea*

- Småax med långt knäböjt borst, fäst nära basen på ytterblomfjället. Tuvor i ganska torr, ganska näringsrik skogsmark. Upp till 1½ m höga strån med 3 ledstycken. Långa smala blad med kort rundat snärp (1-2 mm). Sträva eller mycket korthåriga på ovansidan, skinande blanka på undersidan. Liten hårtofs på båda sidor om snärpet. Vippa rödgrå, smal före och efter blomningen. Skärmfjäll 4 – 6 mm, spetsiga. Hår ca ¼ så långa som ytterblomfjället. Väl utvecklade mörka ståndarknappar.

1) Tuvbildande gräs med höga strån men endast 2-3 ledknutar. Borstet sticker långt ut ur småaxet (ej så hos någon annan i släktet) (ståndare X-formig)

CALAMAGROSTIS ARUNDINACEA

Grenrör, *Calamagrostis canescens*

- Greniga strån. Snärp 3 – 4 mm, med sargad överkant. Blad oftast håriga utmed nerverna, på ovansidan, särskilt de övre bladen. Tåta bestånd på ganska fuktig mark. Fungerande pollen, välfyllda mörkvioletta ståndarknappar. Upp till drygt meterhög. 5 – 7 ledstycken. Grenar ovanför marken. Mycket kort borst i spetsen av ytterblomfjället. Växer i glesa mattor. Stråna glatta och släta, också under lederna. Skärmfjäll ca 5 mm, mycket längre än ytterblomfjället. Hår oftast längre än ytterblomfjället.
- Ej i Svensk Fältflora.

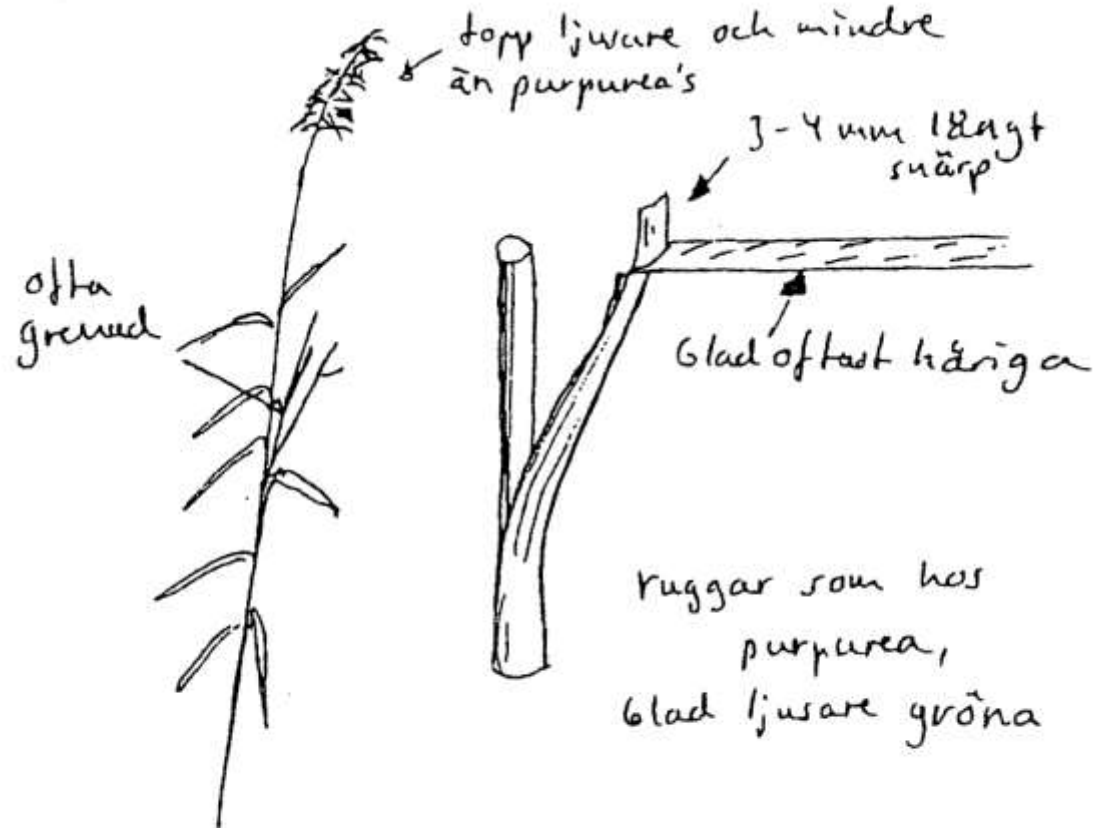

97. GRENRÖR. CALAMAGROSTIS CANESCENS (Web.) Roth

Snärp 3-4 mm långt. Vekare art med mer
ljus grön bladfärg.
Mer sparsam, mest älvstränder eller i
strandskogar, ej i fjällen.

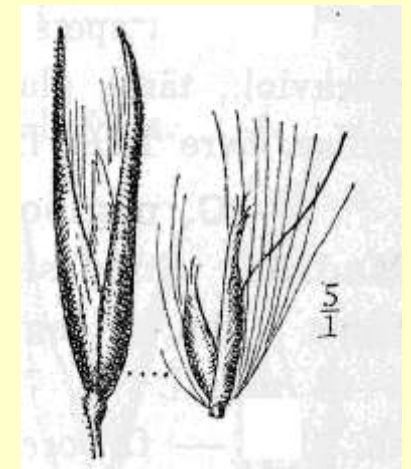
(ståndarknapp X-formig)

CALAMAGROSTIS CANESCENS

Bergrör, *Calamagrostis epigejos*

- Styvt, strävt strå, särskilt just under vippan. Spetsiga skärmfjäll. Torra, grusiga ställen, ofta ganska glest mellan stråna. Strået kan bli 2 m högt och ½ cm tjockt. 3 – 4 ledstycken. Bladbredd 1 – 3 cm, sträva kanter. Lång stickande bladspets. Vippa stor och tät med gytringar av småax på vippgrenarnas utsidor. Långt spetsigt snärp. Kort rakt borst på ryggen av ytterblomfjället. Spetsiga skärmfjäll, 5 – 10 mm långa, mycket längre än ytterblomfjället. Kan föröka sig både sexuellt och asexuellt, alltså antingen välfyllda eller skrupna ståndarknappar.

Madrör, *Calamagrostis neglecta*

- Kortare strån än övriga i släktet, oftast omkring $\frac{1}{2}$ m. Sjöstränder och liknande. 3 – 4 ledstycken. Smala blad, 2 – 4 mm. $\pm$ inrullade kanter. Mycket sträva på ovansidan, blankt gräsgröna på undersidan. Kort trubbigt snärp, 1 – 3 mm. Smal vippa med korta, slutligen tilltryckta grenar och korta småax. Växer i mattor med långa revor. Kort borst fäst strax nedanför mitten på ytterblomfjället. Välutvecklade ståndarknappar, bleka eller violetta.
- Synonym: *C. stricta*.
- Ej i Svensk Fältflora.

Lågt gräs i hela länet,
smala blad. (smalast av
alla i släktet)

(ståndare X-formig)

CALAMAGROSTIS STRICTA

98. MADRÖR, CALAMAGROSTIS NEGLECTA (Ehrh.) G., M. & Sch.

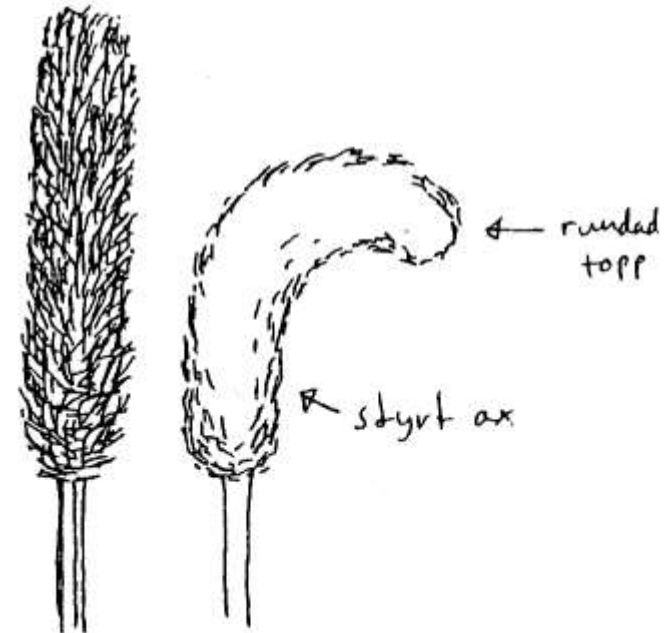
Brunrör, *Calamagrostis phragmitoides*

- Ej fungerande pollen, tunna ståndarknappar. Långt snärp, uppemot 10 mm, spetsigt och fransat upptill. Täta bestånd på fuktig mark. Mer nordlig utbredning än grenrör i Sverige. Sällan hår på bladets översida. Upp till 2 m höga strån. 5 – 7 ledstycken. Ofta hår under lederna. Blad uppemot 1½ cm breda. Skärmfjäll 4 – 8 mm, mycket längre än ytterblomfjället. Hår lika långa som ytterblomfjället eller längre. Kort borst fäst på övre delen av ytterblomfjällets rygg.
- Synonym: *C. purpurea*.

Släktet *Phleum*, timotejer

- Småax 1-blommiga i tätt och strävt ax.
Skärmfjäll med borstlik, grov udd.

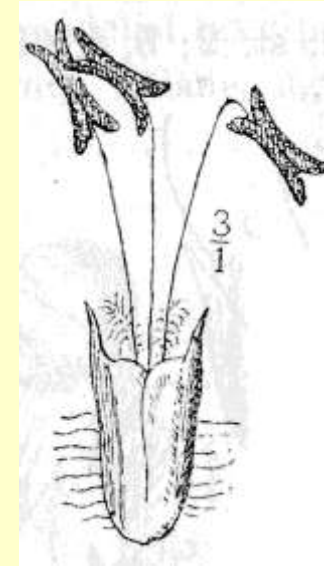
1) Styvt ax med rundad topp. Vid böjning behåller axet formen. Småax med två styva uddliska borst och styvhåriga sidor.

PHLEUM

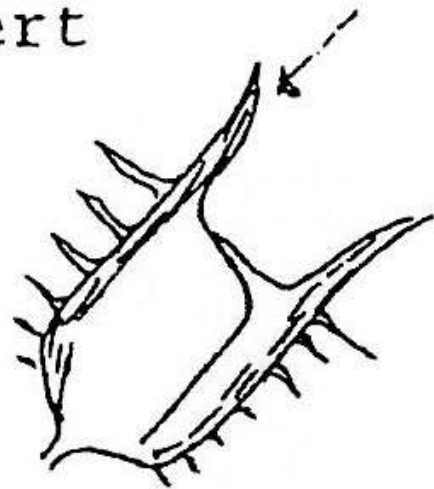

Timotej, *Phleum pratense*

- Borst högst hälften så långa som skärmfjällen.
- Två underarter:
  - *P. pratense* subsp. *nodosum*, vildtimotej
  - Ax ca 0,5 cm brett, borst högst ca $\frac{1}{4}$ av skärmfjället. Stråbas med långsträckt knöl omgiven av tunna slidor, ofta även ledknutar förtjockade. Backar.
  - *P. pratense* subsp. *pratense*, vanlig timotej
  - Ax tjockt, mer än $\frac{1}{2}$ cm, tätt och jämnt, även vid böjning. Borst åtminstone $\frac{1}{3}$ av skärmfjällets längd. Ibland med knöl vid stråbasen. Gräsmark, allmänt odlad.

Kort borst, oftast långt ax, ej särskilt uppblåst bladslida. (uppträder i några olika former, vars identitet inom länet ännu ej är säkert fastställd).

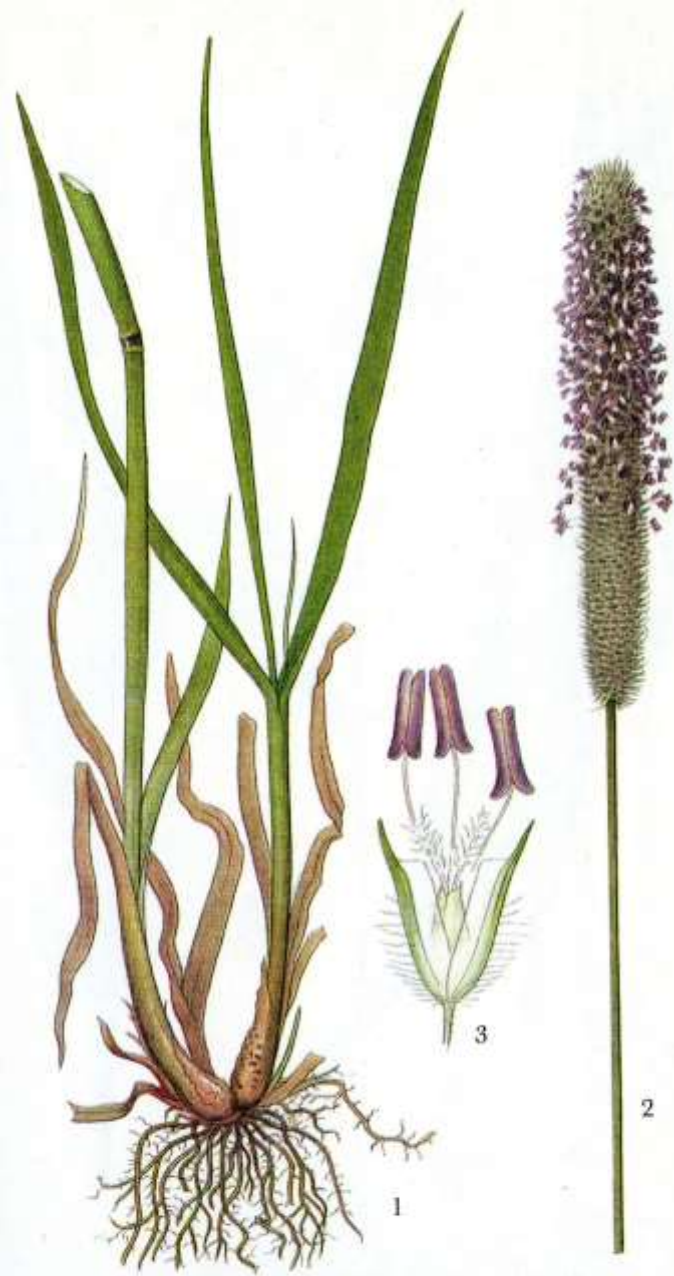

PHLEUM PRATENSE aqg.

101. TIMOTEJ, PHLEUM PRATENSE L.

Fjälltimotej, *Phleum alpinum*

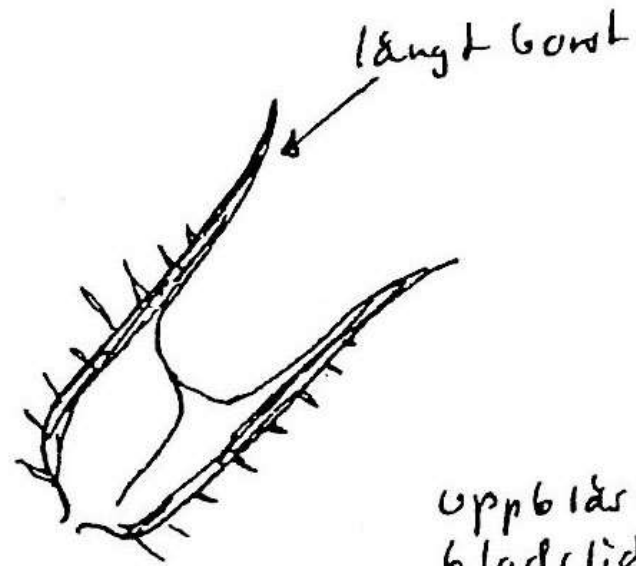
- Skärmfjäll med borst lika långa som skärmfjällen. Ax mycket kort. Översta bladslidan uppblåst. Fuktig gräsmark.
- Synonym: Bl.a. *Phl. commutatum*.
- Finns inte bara i fjällen utan även söderut ungefär till "Limes Norrlandicus".

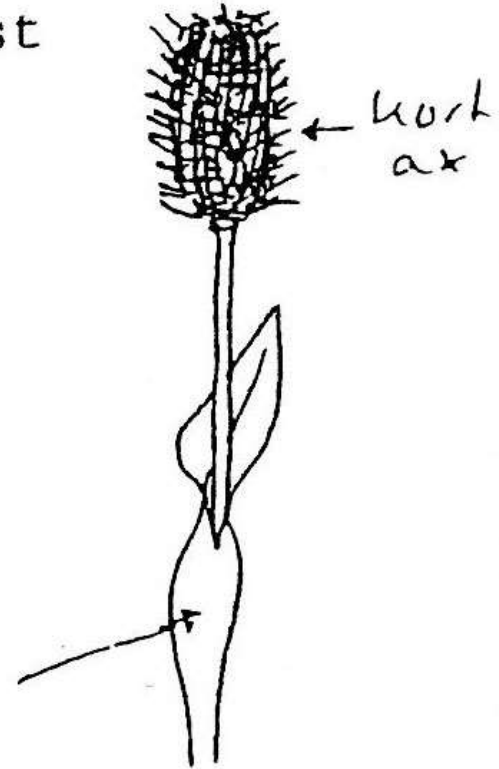

Långt borst, kort ax, uppblåst
bladslida.

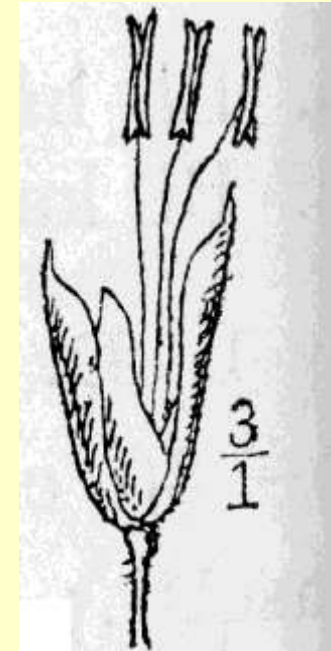
uppblåst
bladslida

PHLEUM ALPINUM

Flentimotej, *Phleum phleoides*

- Skärmfjäll nästan kala, med mycket kort udd. Ax smalt, vid böjning tydligt flikigt. Backar, helst i slättbygd, kalkgynnad. Kort snärp.

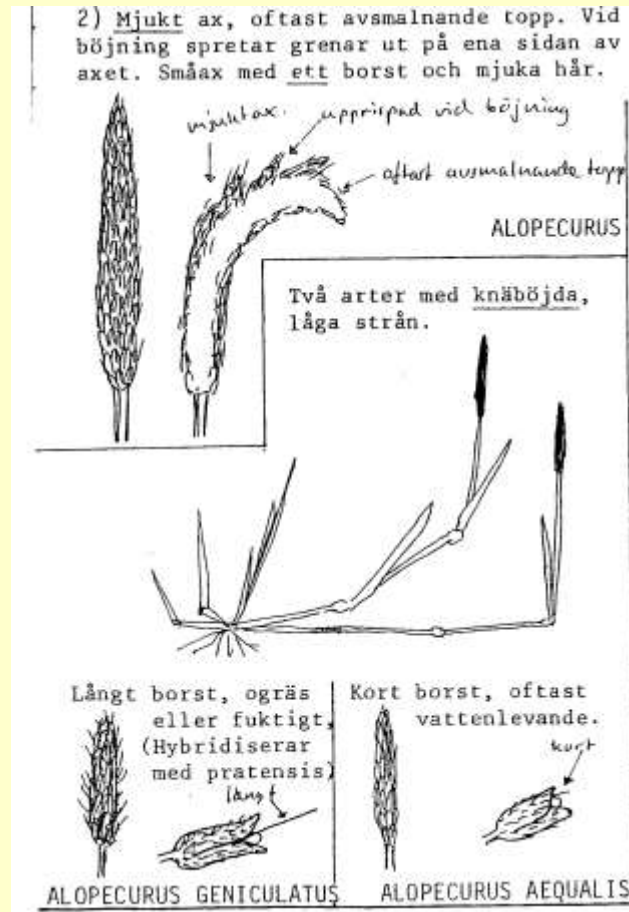

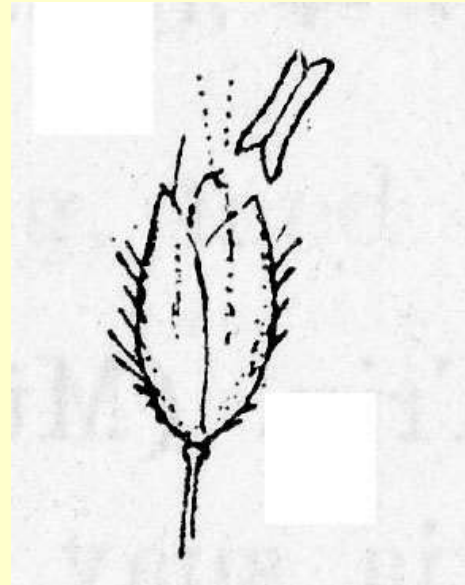

Släktet *Alopecurus*, kavlen

- Småax 1-blommiga i tätt, cylindriskt, mjukt ax (eller axvippa). Varje småax med ett hårfint, vanligen utskjutande borst från ytterblomfjället.

Gulkavle, *Alopecurus aequalis*

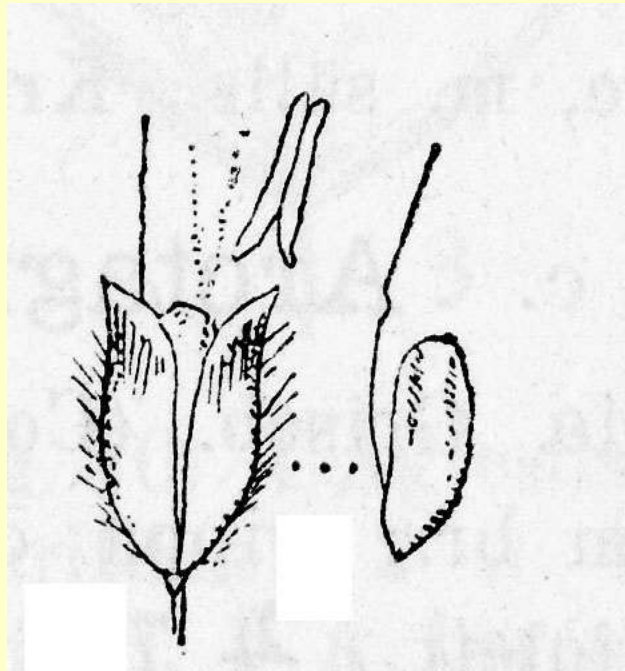
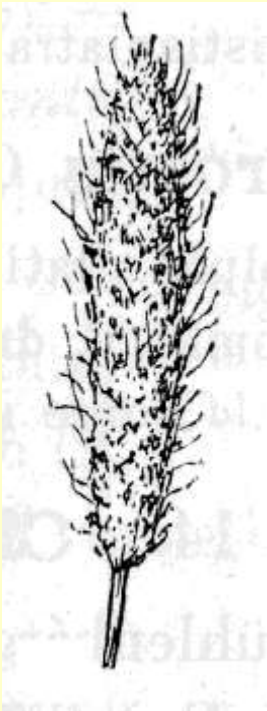

- Ståndarknappar vackert orangefärgade – gulvita. Borst kort eller föga utskjutande. Uppblåsta bladslidor. Stränder, skogskärr, pölar. Kan ha flytblad. Något vanligare norrut.
- Ej i Svensk Fältflora.

Kärrkavle, *Alopecurus geniculatus*

- Strå oftast lågväxt, flera gånger knäböjt, ståndarknappar violetta, senare bruna – mörkgula. Diken, stränder. Borst tydligt utskjutande. Något uppblåsta bladslidor.

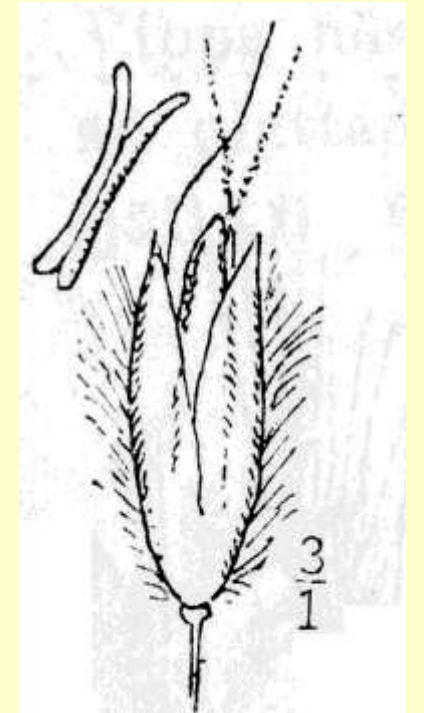

Ängskavle, *Alopecurus pratensis*

- Högväxt med ludet, grågrönt eller violett ax. Fuktig gräsmark. Skärmfjällens spetsar upprätta eller svagt inböjda. Blommar tidigt, bl.a. tidigare än timotej!

Tomfjäll med rak
spets. Allmän art.

ALOPECURUS PRATENSIS